

Quarterly Journal of Village and Space Sustainable Development

Winter 2022, Vol.3, No.4, Serial Number 12, pp 116-130

doi 10.22077/vssd.2022.5352.1111

Development of Education Portfolio Services for Tehran Peri-Urban Villagers in line with the Sustainable Development of Space

Vahid Reza Mirabi ^{1*}, Mahmoud Shabgo Monsef ², Mehdi Mansouri ³

1. Associate Professor, Department of Business Management, School of Management, Islamic Azad University, Tehran Branch, Iran.

2. Associate Professor, Department of Business Management, Islamic Azad University, Rasht Branch, Iran.

3. PhD student of Islamic Azad University, Rasht Branch, Iran.

*Corresponding author, Email: v.r.mirabi1399@gmail.com

Keywords:

Portfolio of Educational Services, Culture, Sustainable Rural Development, Peri-Urban, Tehran

Abstract

Compared with urban citizens, Tehran peri-urban villagers need more educational services and development due to economic and cultural poverty. The Institute for Humanities has the best hardware and software facilities and government support, including centers for providing educational services to Tehran peri-urban villagers. The study aimed at the development of education portfolio services to enhance the accessibility of education for Tehran peri-urban villagers and promote their culture, and was done at the Institute for Humanities. The research method is qualitative and exploratory based on an inductive approach. Applying Grounded theory and theoretical saturation method, deep and purposeful interviews were conducted with twelve top experts in the Institute for Humanities who were selected in a purposeful and judgmental manner for data collection. After three stages of coding, finally, the conceptual model was developed. The paradigm model consists of seven main categories, twenty sub-categories, and eighty-six indicators. Finally, it is concluded that the Institute for Humanities can develop the culture of the villagers in various fields such as entrepreneurial, social and spiritual dimensions by developing education.

Received:

06/ Jun/2022

Accepted:

13/ Sep/2022

How to cite this article:

Mirabi, V. R., Shabgo Monsef, M., & Mansouri, M. (2022). Evaluating the Effect of Government Population Policies on the Population Stability of Rural Settlements (Case Study: Kerman County). *Village and Space Sustainable Development*, 3(2), 1- 24. [10.22077/vssd.2022.5352.1111](https://doi.org/10.22077/vssd.2022.5352.1111)

فصلنامه روستا و توسعه پایدار فضا

دوره سوم، شماره چهارم، پیاپی دوازدهم، زمستان ۱۴۰۱، صفحات ۱۱۶ - ۱۳۰

10.22077/vssd.2022.5352.1111

توسعه سبد خدمات آموزش روستائیان پیراشهر تهران در راستای توسعه پایدار فضا

وحیدرضا میرابی^{۱*}، سید محمود شبگومنصف^۲، مهدی منصوری^۳

۱. دانشیار گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز، تهران، ایران.

۲. دانشیار گروه مدیریت، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی رشت، رشت، ایران.

۳. دانشجوی دکتری گروه مدیریت، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی رشت، رشت، ایران.

* نویسنده مسئول، ایمیل: v.r.mirabi1399@gmail.com

چکیده:

روستائیان پیرامون شهر تهران به دلیل فقر اقتصادی و فرهنگی بیشتر نسبت به شهرنشینان، نیازمند توجه بیشتر برای گسترش آموزش می‌باشند. پژوهشگاه علوم انسانی با در اختیار داشتن بهترین امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و پشتیبانی دولتی، از جمله مراکز ارائه خدمات آموزشی به روستائیان پیرامون شهر تهران می‌باشد. این پژوهش به توسعه سبد خدمات آموزشی جهت گسترش دامنه آموزش برای روستائیان باهدف گسترش فرهنگ روستائیان اطراف تهران، در پژوهشگاه علوم انسانی انجام شده است. روش پژوهش، کیفی از نوع اکتشافی است از نظر هدف، توسعه‌ای با رویکرد استقرایی می‌باشد. با استفاده از تحلیل داده بنیاد و به شیوه اشباع نظری، با دوازده تن از خبرگان برتر پژوهشگاه علوم انسانی که به شیوه هدفمند قضاوتی، نمونه‌گیری شده‌اند، مصاحبه‌های عمیق و هدفمند برای گردآوری داده‌ها انجام شده است که با سه مرحله کدگذاری، درنهایت، الگوی مفهومی، استخراج گردید. مدل شامل هفت مقوله اصلی، در بیست مقوله فرعی با هشتادوشش شاخص در چارچوب مدل پارادایمی می‌باشد. درنهایت می‌توان نتیجه گرفت که پژوهشگاه علوم انسانی می‌تواند با گسترش آموزش، فرهنگ روستائیان اطراف تهران را در زمینه‌های مختلفی مانند کارآفرینی، اجتماعی و معنوی رشد دهد.

واژگان کلیدی:

سبد خدمات آموزشی؛ فرهنگ؛ توسعه پایدار روستایی؛ پیراشهر؛ تهران.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۱/۰۳/۱۶

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۱/۰۶/۲۲

۱- مقدمه

بنا به آمار موجود تقریباً ۷۰ درصد فقیران جهان در روستاها زندگی می‌کنند (پورطاهری، ۱۳۹۰) و با توجه به اینکه آموزش اثر کاهنده بر فقر دارد و در واقع با افزایش سطح آموزش، قابلیت‌های فردی و خانوار ایرانی ارتقاء می‌یابد و قدرت انطباق با شرایط و حل مشکلات افزایش می‌یابد. بر این اساس توسعه و گسترش انواع آموزش قابل توصیه است (احدی، نظم فر و معصومی، ۱۳۹۹). آموزش، ابزاری اثرگذار در بهبود آسایش و ریشه‌کنی فقر در کشورها است و راهبردی جهانی برای کاهش فقر به شمار می‌رود. دسترسی برابر داشتن به آموزش، موجب پویایی اقتصادی، اجتماعی و کاهش فقر می‌شود. با بهبود مهارت‌های گروه‌های محروم اجتماعی و اقتصادی، آموزش عامل مهمی در متوقف ساختن فقر است (موسوی، ۲۰۰۷). فرهنگ و آموزش از یکدیگر جدا نیستند مطالعات آموزشی با رویکرد فرهنگی برای کاهش فقر، بر تجارب و ادراکات اعضای جامعه و فرآیندهای تعاملی ایجادکننده و نگهدارنده این تجارب و ادراکات تأکید می‌کند، به‌گونه‌ای که به آموزش بسان فرآیند فرهنگ‌آموزی در تجارب متنوع اجتماعی نگریسته می‌شود (hefler, 2013). نظام‌های آموزشی، به‌عنوان بارزترین نمود سرمایه‌گذاری نیروی انسانی، نقش اصلی را در تربیت و تأمین نیروی انسانی کارآمد برعهده دارند. از این رو، اطمینان یافتن از کیفیت مطلوب عملکرد نظام‌های آموزشی به‌منظور جلوگیری از بدون استفاده ماندن سرمایه‌های گرانبهای انسانی و نیز داشتن توانایی رقابت برای ارائه خدمات آموزشی در دنیای پیش رو، انکارناپذیر است (محمدی‌ها و همکاران، ۱۳۹۹). مطرح شدن مقوله فرهنگ به‌عنوان پتانسیلی برای رشد و توسعه اقتصادی به نشست جهانی سیاست‌های فرهنگی مکزیک در سال ۱۹۸۲ بر می‌گردد. در پی این نشست، مطالعات وسیعی از سوی مجامع بین‌المللی در راستای شناخت حوزه فرهنگ و توسعه آن باهدف رشد اقتصادی و ارتقای کیفیت زندگی در کشورهای درحال توسعه انجام شده است. همچنین مشخص شد، تأمین مالی یکی از مهم‌ترین موانع پیش روی این صنعت است (Unisco, ۲۰۰۷). آموزش کسب و کار و فرهنگ کارآفرینانه، گسترش مراکز پژوهشی و توسعه کارآفرینی، برگزاری کارگاه‌های آموزش کارآفرینی و غیره راه کارهایی برای ایجاد اشتغال و بهبود بحران فقر و بیکاری است (حیدری و یزدان‌سنا، ۱۳۹۴). صنعت خدمات آموزش، در سال‌های اخیر، پیشرفت‌های مهمی داشته است و اثر مهمی بر پیشرفت تحصیلی، گسترش اقتصادی، کاهش فقر و رشد بهره‌وری داشته است (کاستیلو و لویز، ۲۰۱۴).

برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای از یک طرف سرمایه انسانی شهروندان را بهبود می‌بخشد و از طرف دیگر، به‌عنوان یکی از جنبه‌های یادگیری و آمادگی برای زندگی شهروندی مسئولیت‌پذیر و روش تسهیل کاهش فقر عمل می‌کند (مارونگا و نیکال، ۲۰۱۵)

با رواج نگرش تجاری، نقش آموزش عالی خصوصی گسترش یافته است و تعداد بی شماری از فراهم‌کنندگان جدید آموزش عالی از قبیل بخش‌های انتفاعی، موسسه‌های غیرانتفاعی، موسسه‌های مجازی و سایر مراکز آموزش عالی به عرصه آمده‌اند و به‌سرعت با تغییرات جامعه، شرایط بازار و علایق دانشجویان سازگار شده‌اند و خدمات و تسهیلات نوینی را برای دانشجویان فراهم آورده‌اند (آراسته و اسفندیاری، ۱۳۸۹). یکی از این موسسه‌های آموزشی، پژوهشگاه علوم انسانی است که در این پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است از آنجا که یکی از اهداف این پژوهشگاه جذب حداکثری جمعیت جوامع روستایی اطراف تهران به‌منظور گسترش هر چه بیشتر خدمات آموزشی در بین این جوامع می‌باشد، پژوهشگاه مورد بررسی نیازمند داشتن سیاست‌ها و برنامه‌هایی برای بازاریابی در این زمینه است.

بنابراین پژوهشگاه علوم انسانی در تلاش است تا با ارائه سبدهای مختلف و متنوع آموزشی برای روستائیان، گامی برای کاهش فقر و بیکاری در جامعه روستایی استان تهران بردارد. بنابراین سؤال اصلی که برای این پژوهش مطرح می‌شود این است که؛ توسعه سبب خدمات آموزش با رویکرد توسعه پایدار فضا (توسعه فرهنگ روستایی) در شهر تهران چگونه است؟

۲- بنیان نظریه‌ای

با گسترش آموزش در روستاها، می‌توان فرهنگ روستایی از جمله فرهنگ کارآفرینی را در روستاها گسترش داد که می‌تواند منجر به کاهش فقر و بیکاری در روستاها گردد. گسترش آموزش در این روستاها، مانند بسیاری از مراکز دیگر، نیازمند بازاریابی می‌باشد. ارائه خدمات آموزشی و جذب کارآموز برای برگزاری دوره‌های آموزشی در مکان‌های آموزشی، نیازمند بازاریابی آموزشی می‌باشد. در سال‌های اخیر بازاریابی برای عرضه مواردی به‌جز کالاها، گسترش بسیار زیادی پیدا کرده است که از آن جمله می‌توان به بازاریابی خدمات آموزشی اشاره کرد. مدیران بازاریابی با جهت‌گیری فعالیت‌ها به سمت خدمات، آگاهی خود را در روش‌های نوین بازاریابی انواع خدمات ارتقاء داده‌اند که از آن جمله می‌توان به بازاریابی خدمات آموزشی اشاره نمود (پوترتون، ۲۰۱۹).

توسعه را فرآیند بهبود بخشیدن به کیفیت زندگی مردم با تأکید بر سه جنبه ارتقاء سطح زندگی مردم، ایجاد عزت نفس، و افزایش آزادی انسان تعریف می‌کنند (تودارو، ۱۳۷۸: ۲۳) توسعه پایدار یعنی مدیریتی داشته باشیم که در عرصه بهره‌برداری از منابع طبیعی برای رفع نیازهای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی بدون آسیب رساندن به منابع و کاستن از منابع و توانمندی نسل آینده، جابجایی نیازهای نسل حاضر باشیم و هم منابع را برای نسل آینده حفظ کنیم (جمعه پور، ۱۳۹۱: ۶۶-۶۵). یکی از واقعیت‌های راهبرد توسعه که دارای نمود فضایی است، عدم گستردگی و پراکنش مواهب آن در عرصه جغرافیایی کشورها به‌گونه‌ای همسان است و این خود مبین ماهیت توسعه، یعنی تمرکز طلب بودن آن می‌باشد. این ویژگی تبعاتی چون افزایش مهاجرت‌های بی‌برنامه به‌ویژه از نواحی روستایی به کانون‌های توسعه (مراکز شهری)، تغییر ساختارهای اجتماعی و افزایش فاصله طبقاتی در مناطق کمتر توسعه‌یافته و یا عقب‌مانده، عدم میل و رغبت به استفاده از پتانسیل‌های این مناطق و امثال آن را به دنبال دارد (فال سلیمان و حجتی پور، ۱۳۹۳: ۹۱).

توسعه پایدار مفهومی است که پس از گزارش کمیسیون جهانی محیط‌زیست و توسعه در ۱۹۸۷، توانست تمامی رویکردهای دیگر که تا آن زمان غالب بودند را کنار زده و به‌گفتمان غالب در توسعه جوامع تبدیل شود. بنابر تعریف کمیسیون جهانی محیط‌زیست و توسعه، توسعه پایدار، توسعه‌ای است که نیازهای نسل فعلی را بدون ایجاد اشکال در توانایی نسل‌های آینده در برآوردن احتیاجات خود تأمین می‌نماید. حوزه‌های روستایی به‌عنوان قاعده نظام و فعالیت ملی نقش اساسی در توسعه ملی ایفا می‌کنند؛ زیرا توسعه پایدار سرزمین در گرو پایداری نظام روستایی به‌عنوان زیر نظام تشکیل دهنده نظام سرزمین است و پایداری فضاهای روستایی در ابعاد مختلف می‌تواند نقش موثری در توسعه منطقه‌ای و ملی داشته باشد و اگر در جریان پیشرفت و توسعه فضاهای روستایی وقفه‌ای ایجاد شود، آثار و پیامدهای آن نه تنها حوزه‌های روستایی، بلکه مناطق شهری و درنهایت، کلیات سرزمین را در بر خواهد گرفت (جهان‌الدینی، سلیمانی و غفاری، ۱۴۰۱).

نقطه پیوند آموزش و پرورش و توسعه، انسان است. موضوع توسعه، انسان است. محور توسعه، انسان است و عامل توسعه هم انسان است. انسانی که هم موضوع و محور، عامل و هدف توسعه است، محصول نظام آموزش و پرورش یا به عبارتی بهتر نظام تعلیم و تربیت است. از این جهت پیوند آموزش و پرورش و توسعه پیوند تنگاتنگی است. در حقیقت آموزش عامل توسعه است (ملکی، ۱۳۹۳) دانش، سرمایه و کلید توسعه پایدار است (زاهدی، ۱۳۹۵) و آموزش، اثربخش‌ترین ساز و کار جامعه برای مقابله با بزرگترین چالش این قرن؛ یعنی توسعه پایدار است. توسعه پایدار به انسان‌های کل نگر، دارای تفکر سیستمی، دارای بینش میان و فرا رشته‌ای، آگاه، خالق و مشارکت جو نیاز دارد. تولید منابع انسانی واجد شرایط فوق، نیازمند گسترش آموزش توسعه‌ای در راستای توسعه پایدار بوده است. (موسایی و احمدزاده، ۱۳۸۸). کارآمدی در ارائه محتوای تعامل حرفه‌ای و ارزشیابی مبتنی بر وفای به عهد، حسن خلق و صداقت، به‌طور معناداری بر کیفیت آموزش مجازی دانشجویان در مرکز آموزش مجازی دانشگاهیان مؤثر بودند (ساعی و رجب زاده ۱۴۰۰). سه عامل حمایت مدیریت، مشارکت کارکنان و رهبری سازمان، بیشترین تأثیر را در تحول فرهنگ سازمانی در سطح آموزش و پرورش شهر تهران داشته‌اند

(داوری ۱۴۰۰). پانزده نیاز اساسی به‌عنوان ندای مشتری در بحث آموزش، شناسایی و وارد ماتریس خانه کیفیت مدل گسترش کیفیت عملکرد نمود و بیست مشخصه فنی برای بهبود آن‌ها استخراج شده است. می‌توان گفت که تأمین فضای آموزشی بیشتر، تدارک تجهیزات آموزشی و آزمایشگاهی به روز، تقویت روش‌های ارتباطی و اطلاع‌رسانی دانشگاه، آموزش و توجیه کارکنان دانشگاه جهت پاسخگویی بهتر به دانشجویان و همچنین انجام کارها به‌صورت دقیق و در زمان وعده داده شده از جمله اقدامات مهم برای بهبود کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه مورد مطالعه است (همتی نژاد در سال ۱۳۹۸). برای ارزیابی کیفیت خدمات آموزش می‌توان از چهار محور کیفیت آموزش ارائه شده، کیفیت رفتار متولیان آموزش مجازی، کیفیت سیستم ارائه خدمات، کیفیت پشتیبانی ادراک شده استفاده کرد (خسروی ۱۳۹۷). مؤلفه‌های تأثیر گذار بر افزایش کیفیت خدمات آموزشی هشت مورد می‌باشد: شرایط اقتصادی، اجتماعی، محیطی، سازمان‌های ذی ربط، منابع انسانی، والدین، منابع مالی، تجهیزات، سازمان‌های بالادست و اهداف و برنامه‌های آموزشی و مدیریتی؛ که به ترتیب از بیشترین کم اهمیت‌ترین رتبه برخوردار هستند با توجه به اینکه توسعه آموزشی متوازی بین شهر تهران و روستاهای اطراف آن اعمال نشده است، در این روستاها فقر آموزشی وجود دارد (گودرزی ۱۳۹۶).

۳- روش، تکنیک‌ها و قلمرو

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و روش پژوهش، کیفی می‌باشد. جامعه آماری در این پژوهش، خبرگانی هستند که ارتباط مداوم آموزشی با جامعه روستائیان اطراف تهران دارند این خبرگانی عبارتند از مدیران، اساتید و کارشناسان ارشد پژوهشگاه علوم انسانی شهر تهران که تعداد این خبرگان، نوزده نفر می‌باشد. پژوهشگر از راه مصاحبه نیمه ساختار یافته با آنان به روش اشباع نظری و به‌صورت نمونه‌گیری قضاوتی اقدام نمود. در این مرحله و در طی مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته با خبرگان، در تعداد ۱۰ نفر، پژوهشگر به اشباع نظری دست یافت، ولی برای رعایت احتیاط با دو نفر دیگر از خبرگان، مصاحبه را ادامه داد تا از تکرار و اشباع نظری مطمئن شود که مجموعاً با ۱۲ نفر خبره مصاحبه را خاتمه داد. داده‌های گردآوری شده از مصاحبه، با کدگذاری آزاد، دسته بندی شدند سپس با کدگذاری محوری، ابعاد و مؤلفه‌ها تعیین گردید و با کدگذاری انتخابی، مدل کیفی پژوهش، طراحی گردید و براساس مدل طراحی شده، فرضیه‌های پژوهش استخراج شدند. برای حصول اطمینان از روایی داده‌های کیفی از راهبردهای ۱- تحلیل و بازبینی توسط مشارکت کنندگان در پژوهش ۲- تحلیل و بازبینی توسط افراد مطلع و کثرت گرایی (چندسویه نگری) استفاده شد (Leung, 2015). برای تأیید صحت داده‌ها و کدهای استخراج شده، کدگذاری اولیه هر مصاحبه به مصاحبه شونده برگردانده و مورد اصلاح و تأیید قرار گرفت. درنهایت کدها، طبقات و مدل استخراج شده در اختیار تعدادی از خبرگان سازمان جهت تأیید قرار گرفت.

۴- یافته‌ها و تحلیل داده

تعداد چهار زن و هشت مرد مورد مصاحبه قرار گرفته است این خبرگان سنی بین ۴۵ تا ۶۳ سال دارند با میانگین سنی ۵۱ سال. دو نفر دارای مدرک دکترا هستند و ده نفر دارای مدرک ارشد هستند که همگی در رشته‌های علوم انسانی دارای مدرک دانشگاهی هستند. مدت زمان مصاحبه با خبرگان، و سایر مشخصات در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. مشخصات مصاحبه‌ها

ردیف	کدمصاحبه	پست سازمانی	تحصیلات	مدت مصاحبه (دقیقه)
۱	۱ م	مدیر آموزشگاه	ارشد مدیریت دولتی	۸۷
۲	۲ م	مدیر آموزش	ارشد مدیریت بازرگانی	۶۰
۳	۳ م	معاون آموزش	دکتری مدیریت دولتی	۶۳
۴	۴ م	کارشناس آموزش	ارشد حسابداری	۵۲
۵	۵ م	مدیر بازاریابی	ارشد مدیریت آموزشی	۶۵
۶	۶ م	مدیر اداری	دکتری مدیریت منابع انسانی	۴۹
۷	۷ م	مدیر مالی	ارشد اقتصاد	۵۰
۸	۸ م	معاون مالی	ارشد کتابداری	۴۸
۹	۹ م	مدیر امور کلاسها	ارشد حقوق	۶۵
۱۰	۱۰ م	معاون آموزشگاه	ارشد زبان و ادبیات فارسی	۷۵
۱۱	۱۱ م	مدیر روابط عمومی	ارشد حقوق	۹۹
۱۲	۱۲ م	کارمند اداری	ارشد مدیریت مالی	۶۲

کدگذاری باز

در این مرحله با داده‌هایی که از متن مصاحبه‌ها گردآوری شدند، کدهای اولیه استخراج گردیدند.

جدول ۲. شناسایی مفاهیم اولیه

مصحاحبه شونده	کدهای اولیه
۳ م	خشکسالی، به روز بودن مطالب، رزومه موفق اساتید، فن بیان اساتید، مهارت انتقال درست مطالب، شرایط اقتصادی، اعتمادبه نفس، اخلاق خوب اساتید، امکانات رفاهی و تجهیزات، شهرت پژوهشگاه
۴ م	توان قسطی نمودن شهریه، انواع دوره‌های علمی / پژوهشی، تنوع طول دوره‌ها، توانایی برگزاری دوره‌های غیرحضور، گسترش خلاقیت و نوآوری، مهارت جذب و نگهداری کارآموز، رعایت شئون فرهنگی، امکانات رفاهی و تجهیزات، شهرت پژوهشگاه، توان علمی، فن بیان اساتید، اخلاق خوب اساتید، وقت شناسی اساتید، جو پژوهشگاه، مورد توجه قرار گرفتن خواسته‌های روستاییان
۵ م	انواع دوره‌های علمی / پژوهشی، تنوع طول دوره‌ها، کنترل تعدادنفرات، توانایی برگزاری دوره‌های غیرحضور، به روز بودن مطالب، مفید بودن مطالب، کاربردی بودن مطالب، تضمین کیفیت دوره به کارآموز، توانایی پاسخگویی به کارآموزان، توانایی گردآوری انتقاد/ پیشنهاد از کارآموزان، مهارت نیازسنجی از کارآموزان، مهارت جذب و نگهداری کارآموز، دسترسی کارآموزان به شبکه و سایت اینترنتی، مهارت جذب و نگهداری اساتید، مهارت تنظیم دوره، شهرت پژوهشگاه، دانش آکادمیک، توان علمی، رزومه اساتید، دقت نظر اساتید، انگیزه اساتید به تدریس، مهارت تفهیم مطالب، تجربه شغلی، جو پژوهشگاه
۶ م	الگوگیری از موسسه‌های آموزشی بنام، انواع دوره‌های علمی / پژوهشی، کنترل تعدادنفرات، توانایی برگزاری دوره‌های ترکیبی، به روز بودن مطالب، تضمین کیفیت دوره به کارآموز، بازاریابی، خشکسالی، تعامل اساتید، کارکنان و کارآموزان با یکدیگر، امکانات رفاهی و تجهیزات، شهرت پژوهشگاه، دانش آکادمیک، رزومه اساتید، تیزهوشی اساتید، مردم داری، تجربه شغلی، جو پژوهشگاه
۱۰ م	مسئولیت‌پذیری در قبال کارآموزان، توانایی برگزاری دوره‌های غیرحضور، دانش آکادمیک، توان علمی، رزومه اساتید، مهارت پاسخگویی اساتید، اعتمادبه نفس، اخلاق خوب اساتید، حواس جمعی اساتید، مهارت تفهیم مطالب، مهارت انتقال درست مطالب، شرایط اقتصادی، کسب مهارت و دانش مطلوب مورد نیاز، خشکسالی، مورد توجه قرار گرفتن خواسته‌های روستاییان

ادامه جدول ۲. شناسایی مفاهیم اولیه

مصاحبه شونده	کدهای اولیه
۱۱ م	توان پرداخت‌های به موقع حقوق به اساتید و کارکنان، امکانات رفاهی و تجهیزات، شهرت پژوهشگاه، توان علمی، مسئولیت‌پذیری اساتید در قبال سازمان، مسئولیت‌پذیری در قبال کارآموزان، جو پژوهشگاه، افزایش اعتبار و شهرت پژوهشگاه، زمینه ساز خودشکوفایی کارآموزان
۱۲ م	اعتماد کارآموزان، الگوگیری از موسسه‌های آموزشی بنام، انواع دوره‌های علمی/ پژوهشی، کنترل تعدادنفرات، توانایی برگزاری دوره‌های غیرحضوری، به روز بودن مطالب، رعایت شئون‌ات فرهنگی، دانش آکادمیک، اعتبار مدرک پژوهشگاه، رضایت کارآموز، روحیه کار گروهی، خشکسالی و موفقیت‌های فردی کارآموزان

در مجموع تعداد هشتادوشش کد اولیه استخراج شدند.

کدگذاری محوری و انتخابی

با انجام کدگذاری مرحله دوم و سوم یعنی کدگذاری محوری و انتخابی، عملیات کدگذاری به پایان رسیده است. در جریان این کدگذاری مشخص گردید که هفت مقوله اصلی یا همان کدگذاری انتخابی، در بیست مقوله فرعی یا همان کدگذاری محوری با هشتادوشش شاخص یا همان کدگذاری باز، شناسایی و استخراج شده است. نتایج در جدول ۳ در زیر ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج سه مرحله کدگذاری سبب خدمات آموزشی

ردیف	مقوله اصلی	مقوله‌های فرعی	مفاهیم
۱	عوامل فراسازمانی	عوامل کارآموز	شناخت کارآموزان از پژوهشگاه
			وابستگی، علاقه و وفاداری کارآموزان به پژوهشگاه
			اعتماد کارآموزان
			نگرش کارآموزان به تحصیل در پژوهشگاه
			قوانین و مقررات دولتی
			تخصیص بودجه آموزشی
			دانش آکادمیک اساتید
			توان علمی استاد
			چهره بودن اساتید
			رزومه اساتید
۲	عوامل سیستمی	عوامل فنی کادر علمی	کیفیت تدریس اساتید
			شیوه تدریس اساتید
			فن بیان اساتید
			مهارت انتقال درست مطالب
			مهارت تفهیم مطالب
			تجربه شغلی اساتید
			مهارت پاسخگویی استاد
			مهارت تفهیم مطالب
			تجربه شغلی اساتید
			مسئولیت‌پذیری در قبال کارآموزان
تیزهوشی اساتید	مهارت پاسخگویی استاد	مسئولیت‌پذیری اساتید در قبال سازمان	
		مهارت پاسخگویی استاد	

دقت نظر اساتید	عوامل روانشناختی کادر علمی
خوشرویی اساتید	
مؤدب و محترم بودن اساتید	
حواس جمعی اساتید	
انگیزه اساتید به تدریس	
مسئولیت پذیری در قبال کارآموزان	
مسئولیت پذیری اساتید در قبال سازمان	
خوش اخلاقی اساتید	
اعتماد به نفس اساتید	
اخلاق خوب اساتید	
وقت شناسی اساتید	منابع مالی
جدیت اساتید در کار	
توان مالی جذب اساتید	
توان قسطی نمودن شهریه	سیاست های معاونت آموزشی پژوهشگاه
بودجه دولتی	
توان پرداخت های به موقع حقوق به اساتید و کارکنان	
برگزاری دوره های دروس غیر دانشگاهی	
کنترل تعداد نفرات	
تنوع طول دوره ها	
تنوع زمانی دوره ها	
به روز بودن مطالب	
مفید بودن مطالب	
کاربردی بودن مطالب	
اعتبار مدرک پژوهشگاه	فرآیند خدمات آموزشی کارآمد
دسترسی کارآموزان به شبکه و سایت اینترنتی	
امکانات رفاهی و تجهیزات	
امکانات فرهنگی و اجتماعی	منابع و امکانات غیرمالی
شهرت پژوهشگاه	
هزینه شهریه دوره ها	
ارائه طرح های نوآورانه	عوامل سازمانی
گسترش خلاقیت و نوآوری	
ارائه دوره ها با بهبود در کیفیت	
صداقت	حوزه کارآفرینی
مردم داری	
درست کرداری	
خشکسالی	حوزه معنویت
شبکه حمل و نقل نامناسب	
رکود	
تورم	اقتصاد روستایی
فقر اقتصادی	
تضمین کیفیت دوره به کارآموز	
انعطاف پذیری در قوانین برای کارآموزان	اقتصاد کلان
تبلیغات	
بازاریابی	
توان رقابت قیمتی	شرایط اقتصادی
توانایی پاسخگویی به کارآموزان	
گردآوری انتقادات و پیشنهادات	
نقش کارکنان پژوهشگاه	راهبردهای کلان پژوهشگاه
شیوه جذب کارآموز	
نگهداری کارآموزان	
نقش کارکنان پژوهشگاه	راهبردهای کلان پژوهشگاه
شیوه جذب کارآموز	
نگهداری کارآموزان	

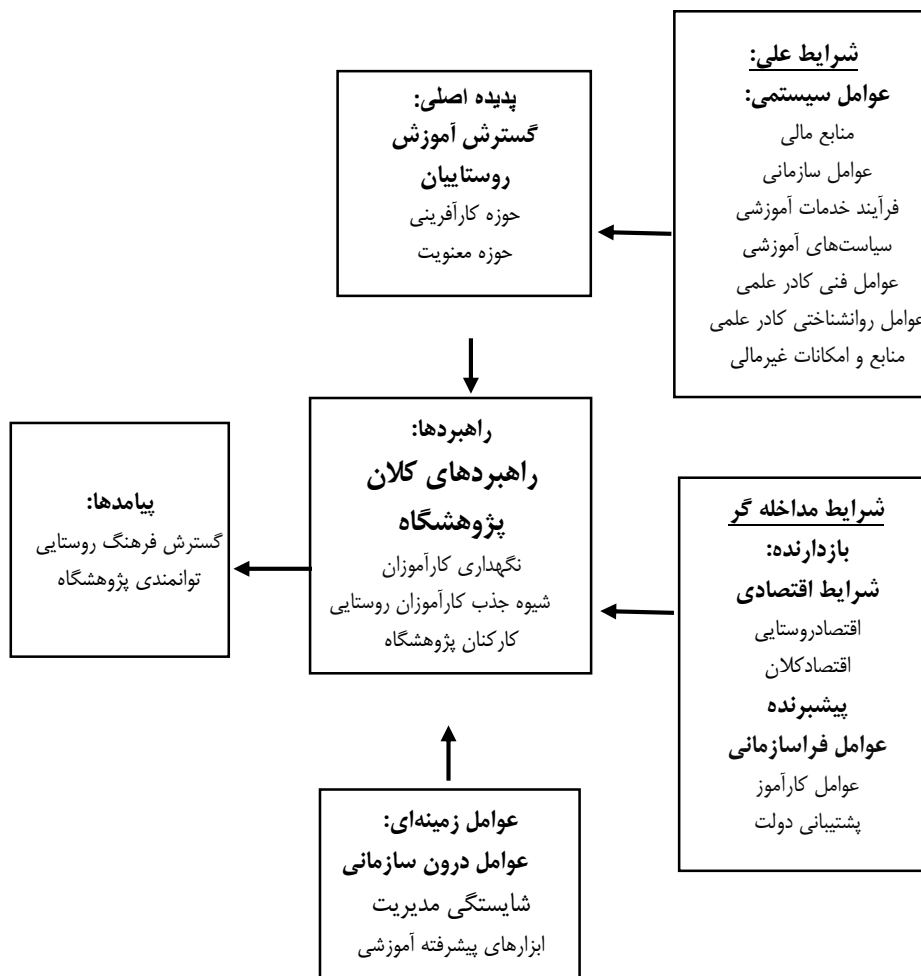
مهارت نیازسنجی از کارآموزان			
مهارت جذب و نگهداری کارآموز			
مهارت جذب و نگهداری اساتید			
تعامل با اساتید مدعو			
تعامل مدیر با آموزش عالی	شایستگی مدیریت		
توان مدیریت داخلی		عوامل درون سازمانی	۶
اپلیکیشنهای کاربردی			
برگزاری کلاسهای مجازی	ابزارهای پیشرفته آموزشی		
وب سایت‌های هوشمند			
موفقیت‌های فردی کارآموزان			
نوآوری	گسترش فرهنگ کارآموزان روستایی		
روحیه کار گروهی			
بهبود کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده		پیامد	۷
دستیابی به اهداف آموزشی پژوهشگاه	توانمندی پژوهشگاه		
بهبود کارایی و اثربخشی پژوهشگاه			
افزایش سود			

عوامل فراسازمانی: دو عامل مهم در گسترش آموزش در بین روستائیان وجود دارد که جدای از عوامل درون سازمانی پژوهشکده، هم راستا و مکمل عملکرد پژوهشگاه، عمل می‌نمایند یکی عوامل کارآموز و دیگری عامل پشتیبانی دولت است.

عوامل سیستمی: پژوهشگاه علوم انسانی، رسالت گسترش آموزش در بین روستائیان را دارد. ابزار مناسب برای رسیدن به این هدف، داشتن منابع مالی کافی، سیاست‌ها و تصمیم‌گیری‌های مدیریتی، فرآیند کارآمد خدمات آموزشی، امکانات، عوامل سازمانی و داشتن کادر علمی است که این کادر علمی از منظر فنی و روانشناختی، باید دارای ویژگی‌های لازم باشند. گسترش آموزش: به روستائیان آموزش‌های فنی برای کارآفرینی و غیرفنی برای رشد کمال و معرفت داده می‌شود یعنی پژوهشگاه در اندیشه تربیت نمودن کارآموزانی متعهد و متخصص می‌باشد.

شرایط اقتصادی: کوشش گردیده است تا آموزش، نفوذ و گسترش زیادی در بین جامعه روستایی پیدا کند، با این وجود مانعی مهم بنام شرایط اقتصادی وجود دارد که اثر کاهنده بر تلاشهای پر دامنه پژوهشگاه می‌گذارد. راهبردهای کلان پژوهشگاه: راهبردها و سیاست‌های کلان پژوهشگاه بر محوریت کارآموزان تشکیل شده است، عمل به این سیاست و راهبرد بدین گونه است که شیوه جذب و نگهداری کارآموزان، علمی، منطقی و درست باشد و اینکه کارکنان پژوهشگاه، روابط شایسته‌ای را با کارآموزان برقرار نمایند.

عوامل درون سازمانی: در دو مقوله پیگیری می‌شوند یکی ابزارهای پیشرفته برای آموزش و دیگری شایستگی‌های مدیریتی پیامدها: نتیجه تمام تلاش و کوششهای پژوهشگاه برای رساندن روستا و روستائیان به توسعه پایدار، در گسترش یافتن فرهنگ کارآموزان روستایی، نمود پیدا می‌کند و نمود دیگر تلاش این موسسه در توانمند شدن خود پژوهشگاه می‌باشد. مدل به دست آمده از کدگذاری‌ها در شش دسته تعیین و در نمودار یک در زیر ارائه گردیده است.

شکل ۲. مدل پارادایمی پژوهش

شرایط علی: شامل عواملی هستند که مستقیماً به پدیده اصلی که گسترش آموزش روستائیان است، منجر می‌شوند. شرایط علی از یک مقوله اصلی بنام عوامل سیستمی و هفت مقوله فرعی تشکیل شده است مقوله‌های فرعی عبارتند از: ۱-عوامل فنی کادر علمی، ۲- عوامل روانشناختی کادر علمی، ۳- منابع مالی، ۴- سیاست‌های معاونت آموزشی پژوهشگاه، ۵- فرآیند خدمات آموزشی، ۶- منابع و امکانات غیرمالی و ۷- عوامل سازمانی. در مجموع چهل و هفت مفهوم یا همان زیر مؤلفه از این مؤلفه‌های اصلی به دست آمده است.

پدیده اصلی: هدفی است که برای رسیدن به آن برنامه ریزی و تصمیم گیری می‌شود. در اینجا پدیده اصلی از یک مقوله اصلی بنام گسترش آموزش روستائیان تشکیل گردیده است که دارای دو مقوله فرعی می‌باشند: ۱- حوزه کارآفرینی و ۲- حوزه معنویت در مجموع شش مفهوم مطرح شده است.

ظهور و توسعه کارآفرینی روستایی، یک پدیده وابسته به متغیرهای اجتماعی، اقتصادی و روانشناختی است که اغلب به‌عنوان شرایط حمایت کننده برای توسعه کسب و کارهای روستایی مطرح است (D.C,2008).

کارآفرینی روستایی مبتنی بر تحریک استعداد محلی کارآفرین روستائیان و رشد شرکت‌های بومی است و وجود فرصت را در مناطق روستایی تشخیص می‌دهد و ترکیبی منحصر به فرد از منابع را در داخل و یا خارج از کشاورزی تسریع می‌کند (Ellis 570,2003).

شرایط زمینه‌ای: بستری است که براساس فراهم بودنش، راهکارها تعیین می‌گردند در اینجا شرط زمینه‌ای عوامل درون سازمانی است این عامل، دو مقوله فرعی دربر دارد؛ ۱- شایستگی مدیریت و ۲- ابزارهای پیشرفته آموزشی؛ و شش مفهوم را شامل می‌شود.

راهبردها: شامل تصمیم‌های راهبردی برای رسیدن به پدیده اصلی که گسترش آموزش روستائیان است، می‌باشد. راهبرد مورد نظر، راهبردهای کلان پژوهشگاه می‌باشد این سیاست گذاری سه مقوله فرعی را دربر دارد مقوله‌های فرعی عبارتند از: ۱- نگهداری کارآموزان، ۲- شیوه جذب کارآموز و ۳- نقش کارکنان پژوهشگاه. در مجموع ده مفهوم به دست آمده است. شرایط مداخله گر: عواملی که بر راهبردها تأثیر می‌گذارند ممکن است تأثیر مثبت بگذارند و موجب شتاب گرفتن در رسیدن به هدف شوند و یا ممکن است موجب کاهش و یا توقف فرآیند رسیدن به هدف شوند. در این پژوهش، عامل مداخله گر مثبت عوامل فراسازمانی است با دو مقوله فرعی و شش مفهوم اولیه و عامل مداخله گر بازدارنده شرایط اقتصادی است با دو مقوله فرعی و پنج مفهوم اولیه.

پیامدها: در نتیجه به کارگیری راهبردها، پیامدهایی شکل خواهد گرفت در این پژوهش یک پیامد با عنوان گسترش فرهنگ کارآموزان روستایی برای روستائیان با سه مفهوم اولیه شناسایی گردیده است و یک پیامد با عنوان توانمندی پژوهشگاه، با چهار مفهوم اولیه شناسایی گردیده است.

۵- بحث و فرجام

در مقاله حاضر، هدف اصلی، طراحی مدلی است که در آن، توسعه سبب خدمات آموزش روستائیان پیراشهر تهران در راستای توسعه پایدار فضا در پژوهشکده علوم انسانی‌تبیین و مشخص می‌گردد. این مطالعه با روش داده بنیاد انجام گردید با این روش، یک مدل پارادایمی تهیه شده است تا سوالهای پژوهش را پاسخ دهد. پژوهشگر، نتیجه گیری از مدل را اینگونه تشریح می‌نماید.

۱- شرایط علی

پژوهشگاه علوم انسانی، با دارا بودن توان مالی و غیرمالی مانند داشتن امکانات سخت افزاری و نرم افزاری، استفاده نمودن از پیشرفته‌ترین ابزارهای آموزشی، وجود اساتید برجسته، مدیریت قوی، توان و انگیزه بالایی برای گسترش آموزش بین روستائیان اطراف شهر تهران را دارا می‌باشد. بدین منظور، پژوهشگاه ملزم است متناسب با چرخش شرایط اجتماعی در زمینه‌های مختلف، مطالب مفید، کارآمد و به روزی را به کارآموزان ارائه نماید تا کارآموزان پس از پایان دوره‌ها بتوانند شاغلی موفق باشند همچنین در بعد اخلاق و معنویت نیز رشد نمایند. کیفیت مطلوب عملکردی که پژوهشگاه ارائه می‌کند، معیار سنج خوبی است برای اینکه کارآموزان بیشتر به پژوهشگاه جذب شوند.

برای فراگیر شدن کیفیت در سازمان بایستی کلیه کارکنان همکاری لازم را انجام دهند و هر بخش وظایف خود را در این رابطه به نحو احسن انجام دهند و باید این نکته را بدانند که بهبود کیفیت نقش همه است یعنی همه باید در این امر و در برآورده ساختن آن سهیم باشند و این را نیز باید بدانند که کیفیت را یک نفر به تنهایی ایجاد نمی‌کند (رضازاده و رضایی، ۱۳۸۳) یکی از عوامل سیستمی مؤثر در ارتقاء کیفیت عملکرد پژوهشگاه، عوامل فنی کادر علمی و عوامل روانشناختی کادر علمی است زیرا بنا به نظر کارآموزان، هر چه عوامل فنی و روانشناختی کادر علمی شرایط مطلوبتری داشته باشد، بیشتر و بهتر می‌تواند در شکل گیری و گسترش خدمات آموزشی ایفای نقش نماید. برای رسیدن به اهداف

آموزشی، وجود ابعاد زمان، منابع انسانی و امکانات، در کنار همدیگر شرط لازم و ضروری برای مراکز آموزشی می‌باشد در بعد زمان است که شاخصه‌هایی مانند شهرت مراکز آموزشی به دست می‌آید. بعد منابع انسانی، شامل منابع انسانی داخلی می‌شود مانند مدیران مراکز آموزشی که سیاست‌های مراکز آموزشی را مدیریت می‌کنند و ممکن است منابع انسانی خارج

از مراکز آموزشی را هم شامل شود مانند اساتید دعوت به همکاری. در بعد امکانات، امکانات مالی و غیرمالی، اثر مستقیم و مهمی بر دستیابی به اهداف آموزشی دارند. هر مرکز آموزشی که این سه بعد را به درستی اجرا نماید این شانس را خواهد داشت که شروع به کار موفقیت آمیزی داشته باشد و در ادامه نیز، با احتمال بالا، ماندگاری خوبی در عرصه آموزش داشته باشد.

۲- مقوله محوری

گسترش خدمات آموزشی باهدف توسعه پایدار فرهنگی در بین جوامع روستایی در دو حوزه عملیاتی می‌گردد ایجاد ۱- حوزه کارآفرینی و ۲- حوزه معنویت؛ زیرا اخلاق و تخصص در کنار یکدیگر می‌توانند شکوه و بزرگی را برای جوامع به همراه بیاورند از این شکوه و بزرگی با عنوان توسعه پایدار فرهنگی یاد می‌شود بنابراین این دو هدف به‌عنوان محوریت عملکرد کار پژوهشگاه تشخیص داده شده است. از هدفگذاری انجام‌شده، مشخص می‌گردد که پژوهشگاه علوم انسانی، آموزش را به‌صورت تخصصی - دینی مورد توجه قرار می‌دهد با این هدف، در نظر دارد که نیروهایی مؤمن و متخصص را به جامعه تحویل دهد.

۳- شرایط زمینه‌ای

در این پژوهش، عوامل درون سازمانی، شرایط زمینه‌ای را برای برآورد خواسته‌های محوری فراهم می‌کنند. تمامی برنامه ریزی‌ها تصمیم‌ها و اهداف پژوهشگر، می‌توانند عملیاتی گردند به شرط اینکه بستر و زمینه مناسبی برای گسترش آموزش فراهم باشد، دو عامل زیربنایی مهم و اثرگذار عبارتند از: ۱- برنامه ریزی مدیریت پژوهشگاه ۲- ابزارهای پیشرفته آموزشی. هیچ‌گاه وجود منابع مالی به تنهایی نمی‌تواند یک سازمان را به اهدافش برساند در پژوهشگاه علوم انسانی همانند بسیاری دیگر از مراکز آموزشی، زمینه و بستر اصلی برای پیشبرد اهداف، ابزارهای پیشرفته و نوین آموزشی و مدیران شایسته و کاردان هستند هر دوی این عوامل، در اختیار و کنترل مراکز آموزشی هستند که می‌توانند زمینه ساز موفقیت یا ناموفقیت مراکز آموزشی را فراهم آورند. ابزارهای پیشرفته آموزشی، عاملی است که قابل دیده شدن با چشم می‌باشند اما عامل شایستگی مدیریت، قابل دیده شدن با چشم نمی‌باشند با این وجود هر دو عامل به خوبی قابل لمس و قابل درک هستند و دانش‌پذیران قادر هستند اثر کیفیت این دو عامل را در مرکز آموزشی درک نمایند از اینرو مراکز آموزشی مانند پژوهشگاه علوم انسانی باید به این دو عامل توجه ویژه داشته باشد

۴- شرایط مداخله گر

از یافته‌ها نتیجه گرفته شده است که؛ دولت، تاکنون توجه خاص و ویژه‌ای برای گسترش فرهنگ روستاییان کشور بویژه روستائیان استان تهران نداشته است زیرا در این صورت این حجم گسترده از مهاجرت روستائیان به شهر تهران رخ نمی‌داد و این موج سهمگین بیکاری در این روستاها شکل نمی‌گرفت و امروزه، دولت می‌تواند با نقش آفرینی مثبتی مانند آموزش رایگان به روستائیان از طریق پژوهشگاه علوم انسانی، در زمینه‌های مورد نیاز روستائیان، کم‌کاری‌هایی که تا به امروز داشته است را جبران نماید و کارآموزان روستایی، باید به موضوع آموزش و کاربرد آموزش علاقه مند باشند تا در کنار پشتیبانی دولت برای گسترش آموزش در بین روستائیان، راهبردهای پژوهشگاه علوم انسانی در این زمینه که همان گسترش آموزش روستائیان است، برآورده گردد. پژوهشگاه در راه رسیدن به هدف، با موانعی مواجه می‌گردد که هم از اراده کارآموزان روستایی و هم از اراده خود پژوهشگاه خارج می‌باشد و پژوهشگاه باید با دیدن این موانع که عمدتاً اقتصادی است، باید راهبردهای متناسب با وضع موجود را تهیه و اصلاح نماید.

۵- راهبردها

شامل تصمیم‌های راهبردی است برای رسیدن به پدیده اصلی که همانا گسترش آموزش در بین جوامع روستائی اطراف تهران است. راهبرد مورد نظر، سیاستگذاری پژوهشگاه می‌باشد این سیاست گذاری سه مقوله فرعی را دربر دارد مقوله‌های فرعی عبارتند از: ۱- کارآموز محوری، ۲- شیوه جذب کارآموز و ۳- نقش کارکنان پژوهشگاه. در مجموع ده مفهوم به دست آمده است

این نتیجه گرفته می‌شود که پژوهشگاه در عمل و به‌صورتی کاملاً متعهدانه مصمم است که گسترش آموزش را در بین این جامعه، گسترش دهد زیرا تصمیم‌هایی که خواهد گرفت مبتنی بر جذب کارآموزان بیشتر می‌باشد و برای برآورده شدن چنین هدفی، الزام بر این است که رفتار پژوهشگاه بر کارآموز محوری باشد زیرا در این صورت است که کارآموزان، به دوره‌های برگزار شده اعتماد و اطمینان می‌کنند و علاقه مند به مشارکت در دوره‌ها می‌گردند. حتی زمانی که کارکنان پژوهشگاه به‌صورت حرفه‌ای که نشان می‌دهد کارکنانی آموزش دیده هستند با کارآموزان رفتار می‌کنند، آموزش می‌تواند گسترش عمیق کمی و کیفی داشته باشد

۶- پیامدها

گسترش فرهنگ کارآموزان روستایی و توانمندی پژوهشگاه، پس از اجرای راهبردها پدیدار می‌شوند. این پیامد هم برای آموزشگاه و هم برای جمعیت روستایی، مهم می‌باشد زیرا اثر مستقیم بر اقتصاد هر دو می‌گذارد پیامدهای این راهبردها، برای دولت نیز مهم می‌باشد از این بابت مهم می‌باشد که دولت با ارزیابی نتایج بررسی می‌نماید که تا چه اندازه مراکز آموزشی در رسیدن به اهداف آموزشی در بین روستائیان موفق بوده‌اند و بر این مبنا تصمیمگیری می‌کند که سیاست حمایت از مراکز آموزشی را در چه وضعیتی تنظیم نماید. پیامدها دربرگیرنده عملکرد مدیران مراکز آموزشی می‌باشد به هر اندازه که پیامدها، برجسته‌تر باشند، عملکرد مدیران مراکز آموزشی، بهتر می‌باشد و برعکس.

با گسترش آموزش در بین روستائیان، نتیجه‌ای که حاصل می‌گردد، گسترش فرهنگ روستائیان است که به موفقیت‌های فردی کارآموزان، نوآوری در بین آنان و بهبود روحیه کار گروهی و کارآفرینی در بین آنان منجر می‌گردد همچنین به توانمندتر شدن پژوهشگاه علوم انسانی با متخصص شدن در این نوع آموزش‌ها، منجر می‌گردد.

این پژوهش با پژوهش عباسی نیکو (۱۳۹۴)، نظامی (۱۳۹۶)، عنبری (۱۳۹۲) مشابهت دارد. از لحاظ موضوع پژوهش، یعنی خدمات آموزشی، با پژوهش سعیدی (۱۳۹۲) عامریان (۱۳۹۶)، عنبری (۱۳۹۲) مشابهت دارد از نظر بررسی کارآموزان، با پژوهش محمدزاده (۱۳۹۸) مشابهت دارد.

با توجه به یافته‌های پژوهش، به مراکز آموزشی پیشنهاد می‌گردد با بستن قراردادهایی با صاحبان صنایع، از صاحبان صنایع بخواهند که از نیروهای روستایی که در همین مراکز آموزشی، آموزش‌های لازم را گذرانده‌اند برای سپری نمودن دوره‌های عملی کوتاه مدت، استفاده نمایند. به دولت پیشنهاد می‌گردد برای نیروهای روستایی آموزش دیده در این مراکز، بسترهایی برای کاهش هزینه‌های کسب و کار فراهم نمایند

۶- منابع

احدی، فاضل و نظم فر، حسین و معصومی، محمد تقی و آبروش، اکبر، ۱۳۹۹، تحلیلی بر گستره فضایی فقر آموزشی در شهر اردبیل آراسته، حمیدرضا؛ رضایی، سعید؛ بازاریابی در آموزش عالی. شناسایی معیارها و منابع اطلاعاتی در انتخاب دانشگاه، فصلنامه مطالعات و برنامه ریزی آموزشی، دوره سوم، شماره ۵، بهار و تابستان ۱۳۹۳

پرهیزکار، اکبر؛ امکچی، حمیده؛ رکن الدین افتخاری، عبدالرضا. (۱۳۸۸) هدفگرایی در برنامه ریزی مسکن با توجه به تحول در ساختار جمعیتی کشور، فصلنامه مدرس علوم انسانی، ۱۳(۱): ۹۵-۱۲۷

تودارو، ما یکل (۲۰۰۰) توسعه اقتصادی در جهان سوم. ترجمه غلامعلی فرجادی (۱۳۷۸) تهران: انتشارات سازمان برنامه و بودجه

- جمعه پور، محمود (۱۳۹۱) مقدمه‌ای بر برنامه‌ریزی توسعه روستایی دیدگاهها و روشها. تهران: انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
- جهان‌الدینی، عباس و سلیمانی، حسین و غفاری، رامین، ۱۴۰۱، بررسی رابطه مدیریت راهبردی و توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان سیریک
- حیدری، غلامحسین و یزدان سنا، فاروق: (۱۳۹۴) مقایسه میزان اثربخشی دوره‌های آموزش کارآفرینی در شهرستانهای سقز و سنندج تحقیات مدیریت آموزشی، ۲۴: ۱۴۳-۱۶۱
- خسروی، محبوبه، ۱۳۹۷، طراحی و اعتباریابی الگوی کیفیت خدمات آموزشی در موسسه‌ها و دانشگاه‌های مجازی ایران
- داودی، علیرضا (۱۳۹۹) بررسی عوامل مؤثر بر تحول در حوزه فرهنگ سازمانی در آموزش و پرورش ایران (مورد مطالعه: آموزش و پرورش شهر تهران. مطالعات آموزشی و آموزشگاهی. دوره ۱۰، شماره ۱: ۴۰۲-۳۸۱۱
- رزاقی، نسیم و تحسیری، مینا، ۱۳۹۶، افزایش تحرک و بهره‌وری درسی به‌صورت همزمان در مدارس ابتدایی از طریق طراحی محصولات کمک آموزشی، کنفرانس بین‌المللی دیزاین (تعامل بین طراحی صنعتی و معماری داخلی) ۱۳۹۶، تهران
- ساعی، مهدی و رجب زاده آملو، علی، ۱۴۰۰، تأثیر عوامل فرهنگ دینی بر کیفیت آموزش مجازی در دوره شیوع ویروس کرونا (مورد مطالعه: مرکز آموزش مجازی
- شریفی، نرگس و انیسه، محمد، ۱۳۹۹، ارزیابی کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه‌ها، کنفرانس بین‌المللی مدل‌ها و تکنیکهای کمی در مدیریت، قزوین
- شریعتمداری، علی (۱۳۶۵) جامعه و تعلیم و تربیت (مبانی تربیت جدید)، تهران، انتشارات امیرکبیر. ص ۱۹
- عباسی نیکو، محمد: ۱۳۹۴. طراحی الگوی بازاریابی آموزش عالی در ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته‌ی مدیریت بازرگانی. دانشکده ادبیات ایلام
- عباسی، م.م. & ترکمنی، م. (۱۳۸۹). مدل نظری اجرای مدیریت ارتباط با مشتری (CRM) بررسی‌های بازرگانی، ۳-۴
- فال سلیمان، محمود و حجتی پور، محمد (۱۳۹۴) برنامه ریزی استراتژیک بخشهای اقتصادی در راستای توسعه منطقه‌ای با بهره گیری از مدل SWOT مطالعه موردی: بخش صنعت و معدن در استان خراسان جنوبی. مسکن و محیط روستا، دوره ۳۴، شماره ۱۵۰، ص ۸۹-۱۰۰.
- فلاح، محمد، ۱۴۰۰، لزوم توسعه فرهنگ نوآوری و خلاقیت در نظام آموزش عالی، سومین کنفرانس بین‌المللی توسعه و ترویج علوم انسانی و مدیریت در جامعه، تهران،
- گودرزی، سحر و جهانیان، رمضان و حقیقی، فهیمه السادات مرداسی، یاس و مکوندی، فؤاد، ۱۳۹۹، شناسایی شاخص‌های سنجش کیفیت خدمات آموزشی ضمن خدمت براساس مدل کانو (مورد مطالعه: مجتمع آموزش فنون اهواز)
- محمدزاده، بهبود: ۱۳۹۸. شناسایی عوامل مؤثر بر کاهش کارآموزان آموزشگاههای فنی و حرفه‌ای آزاد. فصلنامه پژوهش در نظامهای آموزشی. دوره ۱۳ شماره ۴۴
- مسیبی، س.، برقی، ح.، رحیمی، د. و قنبری، ی (۱۳۹۷) اولویتبندی راهبردهای توسعه در مناطق روستایی با رویکرد توسعه پایدار مطالعه موردی: روستاهای ناحیه شمال غرب استان اصفهان (مجله پژوهش و برنامه ریزی روستایی، ۷(۱) ۲۰۷-۱
- هاشمی، سیدمحمود (۱۳۹۶). الگوی تصویرسازی سازمانی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی - رساله دوره دکتری مدیریت بازرگانی، گرایش رفتار سازمانی و منابع انسانی - دانشکده مدیریت و حسابداری - دانشگاه علامه طباطبائی
- همتی نژاد، مهرعلی و شبانی، سپیده و فرجی، رسول، ۱۳۹۸، بررسی کیفیت خدمات آموزشی دانشکده‌های علوم ورزشی با رویکرد گسترش کیفیت عملکرد (مطالعه موردی: دانشکده علوم ورزشی دانشگاه گیلان)
- یونسکو (۲۰۰۷) " فرهنگ، خلاقیت و بازار: گزارش جهانی فرهنگ " مرکز انتشارات کمیسیون ملی یونسکو در ایران
- Bates, T. (2001). "International distance education: Cultural and ethical issues", *Distance Education*, 22 (1), pp. 122-136.
- Castillo-Merino, D., & Serradell-Lopez, E. (2014), *An analysis of the determinants students performance in e-learning. Computers in Human Behaviour*, 476-484.
- DC, N. 2008. *Re-discovering Rural Development: A Reflection on Potential and Prospects. Sarup & Sons.*

- Ellis, F. 2003. *Livelihoods and rural poverty reduction in Kenya*. *Development Policy Review*, (13): 566-571.
- Gitman, Lawrence J. & McDaniel, C. (2005). *The future of business: the essentials*. Mason, Ohio:South-Western.
- Hamiti, M., Reka, B., & Imeri, F. (2015). *The Impact of Computer Components in Enhancing the Quality of Teaching and Learning Process in Universities*.*Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 2422-2426.
- Hefler, G. (2013). *Taking Steps: Formal Adult Education in Private and Organizational Life*, Zurich, Lit Verlag Munster.
- Hubackova, S. (2015). *Factors Influencing the Quality of Teaching and the Foreign Language Knowledge*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 197, 1952-1956.
- Kotze & Plessis 2003-*Students as 'co-producers' of education: A proposed model of student socialisation and participation at tertiary institutions*.
- Maleki, Hassan; Hedayati, Angel; (1393). *Development of education, "Identification of influencing factors: providing a conceptual framework of results, management studies on law enforcement education"*; *Seventh year, number two*.
- Maleki, Hassan; Hedayati, Angel; (1393). *Development of education, "Identification of influencing factors: providing a conceptual framework of results, management studies on law enforcement education"*; *Seventh year, number two*
- Manuel N. (2008). *Customer perception of service quality at the business studies unit of the Durban University of Technology, Research project*.
- Mohammadpour Zarandi, Hossein; (1394). *"The place of education in sustainable urban development, Quarterly Journal of Urban Economics and Management"*; www.iueam.ir
- Musaei, Meysam; Ahmadzadeh, Maryam; (2007). *"Developing Education and Sustainable Development"*; www.ensani.ir
- Purtahery, m. Talebi, h. Roknodineftekhari, a. 1390. *Economic and Social Factors Affecting Rural Poverty Reduction with Emphasis on Ultimate Poverty: Qolestan Section of Qom Province, Quarterly Journal of Space Planning and Planning1 (2), Pages: 61-80. (In Persian)*
- Tawfiqi, Jafar; Miri Moghadam, Mozhdah; (1395). *"Sustainable Education and Development"*; www.fanoosedu.ir
- Zahedi, Shams Sadat; (1395). *"Sustainable Development"*; *Samat Publications*.